

hem getuigen. Zedden der selven
getuigen. rejecteren, of
daer een niet te willen zijn den
toon onder preallabel. proce-
duren.

Ten vijfden dat een advocaat het
swaak bewijs van zijn partij
door den afgelegde toon ont-
deekt gebieden, niet toefact verder
daer in te schrijven.

Ten zesden, dat het niemandt
betreft, sonder deeden finen even
naesten oordeel te maken.

Ten zevenden, dat het weder gepre-
miffert is alle eerlijcke en beoor-
delijcke middelen te employeren om
zijn maatschappje te complacieren,
en faer hert en wil te bewegen
en zijn avancement te defolici-
teren, ook naer gelt, en goet
te sien.

Ten achten, dat onbedijde getuigen
die singulier zijn en brin-
den van den producent ten goeg-
ster reprochabel zijn nae alle gere-
cipieerde rechten.

Ten negenden, dat de referibente

jaer een niet gekrencht is door
het voordragen des Supplicants
dat haer reputatie last soude ge-
aden so is niet sijn niet en-
trouwen ter wille eeniger naech-
ten bij den anderen waeren geweest.

Ten tiende dat het der pligt
van een priester of pastoor is alles
voor t'godelijck t'avanteren.

Endelick ende ten laetsten dat
het Concilie van Trenten en het
jns Canonieum of de seestelghe
wetten bij haer Ho: Mog: open

geraden den Bruid, en Susteren
niet seadustheert sijn noch een
plaats en geboen bij gevolge compe-
tentie draught der godelijcke sake
te wesen.

Ende omme 4 selve cortelick
te doen staet te letten dat dien
samenleiden en voortgaetlede deeste
seleiden ghanen Christen
de caute matrimonialibus des-
sertat: 2. de repudiis quist: 20. qui
notis unius instar omnium erit exa-
minierende en definitierende des quetien.

Utrum is qui promissit matre

10
= *quidam, praesens cogatur etiam
confirmari, et quibus deinde
compellatur?*

Deer 2 voltrecken van den trouw
de sake is terminerende, ende deer
derende.

En terwijl dese sacche quistie open
cas alhier ten cinemaet deespoir
is, soo wordt verzoekt, dat hie Ed.
Achte niet vervelen sal, dat wyse
van woord tot woord alhier op het
tafelt van hie Dele Achtebaere
sullen neer leggen, en ver-
saelen.

39
So is dan het begin van dien
geprecitende vermaerden antwort
antiquo p^{re} romanorum. is
qui sponsalia contraxerat si-
quidem eum ^{m. e.} ^{n. n.} p^{re} p^{re} d^{re} d^{re}
convent^w actione cas sponsu
liberaliter prastando id quod
interest. g^{re} lib. 4 cap. 9.

Soed in d^{re} d^{re} Christi id locum
non obtinet.

Canonista quidem plurimum
indulgent dispensatis conjugium
confirmare relucetantibus.

Statutum enim nulla sanctione
eos esse compellendos: docuit ex re-
scripto Lucei pontificis de muliere,
quæ juramento interposito pro-
missionem conjugii firmaverat,
postea vero sponso nubere renuit;
tam scribit monendam potius
quam cogendam, cum ^{co}actio
difficilis exitus frequenter habeant
et requiritur, id. X. de spons.

Sed ratio hæc politica, ut scilicet
iracundia, inimicitia, et alia incom-
moda vitentur, nimis debilis.

est ad istum effectum, ut temere
separetur, quod deinde confirmat:
ideo ejusmodi lenitas minime est
~~certis certis~~ adhibenda.

Verdoenen van deelen wel ge-
grant sentiment en geteelen daer
by voegende in de woorden.

Superius enim demonstravimus
questionem primam, ne multis sin-
dem consensu sponsalia propter
dissolvi: unde sequitur, nec minus
voluntati hæc esse permittendum,
adeo ut sic locum habeat illud

19
Iuris axioma, qd. in iure sit
runt voluntatis, postea. ^{sunt} ne
capitatus. l. si sit. s. C. de ob. et act.
et sponsalia non contrahere ^{cui}
bet liberum est, contracta vero
sunt consummandas, nisi lociti-
mum impedimentum obtulerit.
C. ex libris io. X. dispens: etiam si
sponsamentum non accepit C. de
illu. 7. X. de dispens. impub.

Qui id facere. recusat, auctoritate
magistratus est compellendus:
nullusque in locis ita agi consue-
vit, ut multa pecuniaria, vel
pena carceris aut alia simili

35
coerceatur, nisi causa aliqua pro-
babilis sit, sine cognita. Iudici a-
liud suadeat.

Lutherus in libro de causis. Mar-
trimonialibus fol. 250 recitantes
per magistratum citandos, et
cogendos statim, ad servandam
fidem datam: et si tunc nihil
obtineri potest, eodem perpetui
celibatus, aut viduitatis penam
decernendum, absoluta parte in-
nocenti, cuius permissa alterius
matrimonij inveniendi potestate.

Quod licet admodum dicitur vi-

deatur, et matrimoniorum li-
berati repugnare; Magistratus
tamen, qui est custos ordinatio-
nis divinae, recte facit, quod con-
tinentes ad fidem servandam pe-
nis coercet: quo casu non cogun-
tur inviti ad matrimonium
contrahendum, sed ad contractum
legitime confirmandum.

Ego memini, in hoc Regno nostro,
cum in iudicio huiusmodi contro-
versiae ventilaretur, et sponsus
iustam recitationis causam non
haberet, tandem per sententiam

fuisse pronuntiatum, sponsam
habendam esse pro uxore, et in
communionem fœderis admitti,
cujus ratione dimidia pars illi
debeatur: sponso vero recitanti
minime licebat aliam dicere.

Et hoc remedium magis probo,
quam illud superius, quo pœnae
carceris aut multae pecuniariae
partes confringuntur: cuiusmodi
procedendi modum in Germania
observari diversa sententia
in Consistoriis pronuntiata
testantur. Beauf. part. 2. Cap. 63.

Carpezzini lib. 2. Jurispr. Confid.
Def. 133. et 134.

Niet in het minste hier toe deene
de, de. Achtte. geeren, dat de ken-
scribente d' offranterie gesacht
geeft ten daege van comparatu
t' ontkennen dat niet segeven
conden.

Daer nochtans alhier haer eij-
gen handt en, signatuire ge-
exhibeert wert tot haer gijterste i-
gnominie ^{en} denwige segande.

In welke soewel het een infallibel
bewijs is, ende het allerokste van allen,
soo werdt het selven tot meerder
overtuiginge in naderen provincia
et ad abundantiam cartelam
(off het fondus best uit deertir)
qua nuntiam nocet) nog naech-
ter gecorroboreert en geverifieert
en geconfirmceert door de beëdigde
deposition van Jaas Ernst art.
1. et 3. Antwanette Giesin op den 20.
art. des supplicants interogatorien
of conden.

In welke perelameerde arten
des supplicants conden de voorsz.

deponanten eenpariglijk endes
inamien verclaeren, dat sy gesien
hebben met faer ooghen, dat de
deponante in faerer aller presentie
vrijwillig, ende onbedwongen, der
twee brieven, om den beelden zegel
te gaen faelen, geteykent heeft.

Daer aen een der gemelte getuig-
gens met naeme Jhudas Brunt, noch
verder dykende, in deesen termen,
ende. capressien, dat dien avont
noch nae den swart roek (te weten
den pastoor) gaen wilde.

Tot al welken aengetoogene louten ^{den}

conts heits salve, in desen gereferert
wort, en naer toe relais in cas
van eenigse de minste scrupel
off twijfelings gedaen wort, en
hem di oitmoedelijk gebieden
de selve naechtervolgig gelieven
naer te sien, en niet gypse deli-
beratie te overwoogen.

Seer remarquabel en oock t con-
=mael deeser daer en boven sijnde,
dat de deponante volgens de depo-
sitie van Marie Margriet Joosten,
eerste getuige des Suppliants in
faere presentie, den ring van des
Suppliants vinger getrocken, en
vrijwillig op trocken gegeven heeft

22.
Wijtenjens de beëdigde declaratie
van gemelte Maria Margriet
Joosten anno 6° Jaer afgelegde
Land.

Wetende singt, hoe in nootro casu
niet anders als arrhe sponsalitia
in desen geconfidereert moet
worden, ende niet voor een ene-
kels kermit ofte galantarie, soo als
men het wel souw willen baptiseren,
en waer 't mogelijk is de D. Heft. per-
suaderen.

Esagt den Suppliant is ver-

23.
sechert, dat men eer een Jaer
met een wafel- liefst vanghen
souw, dan dat de beforbante
met soo een ongefonten redden
de Heft. tot het geloof hier van
overgeen sal.

De Lengefion de alleenighe pernoche-
tie een wijse en infallibele voor
boord van den fyllaap of wel ble-
ghelycke conversatie (want de Heft.
Heeren, 't wert onder coherentie, ja
voch met een geroet lachende vrij-
moedighet geproochen) wie van de
menschen fuden fien felts soo veel
maechtigh fien, dat gebonden de

29
dispositie van de referenten niet
verder (ende gezamen hebben) daer by
concurrerende, alle present van galan-
terie daer door benoemen wort, ende
de selve voor teijdens van trouw-
doen paburen, lancher: desportabilibus
lib. s. diff. 22. deus quod ista libar-
ratio indicium sit promissionum
matrimonialium.

Tot confort van het ^{uw} ~~uw~~ geset, laet
men een get beleyden oordeel
van h. w. d. A. 168. off'er groeter
genueyghen ter werelt weesen
can, als alleen synde niet
dies loddervycke. segeppelen
te seggen.

27
Alle Dingen syn ver-
gier, en gelijck een
aerdoeghich, segt Boen
penby d'avin, fait l'homme, ne s'est
jamais repenti d'avoir fait la femme)
godt dien't bereynde dat hy den men-
sche segep, segt het niet bereydt
dat hy de trouwe maecthe.

Wij syn niet hovelingsof genoech. d.
A. 168. seeren, om wil de kinnen
vlieden; hirom is het, dat evenwel
de waerheit, die stercken is als
de wijen in de trouwen, om toe
de seghouden doet spreken
en seggen, dat een mensche
geen hart moech hebben, die een

bevallend als de geseibente. is)
weet de telefontoon, onder dat van
een lijfelijke ^{lijm} deelen wort bevroren,
en met een heymelijke genedighen
deertintelt;

Hier pat wonderlych ook op, het
geene Socrates van zig, sloot sedent.

Ag, aen de malide de pphelapfen,
de geprengde dweltmicefrense, en
t blaadt, dat door den onderdom-
en fons aderen bevroren was,
dagelycks lefen gaf van foelgeit
en ingetogentgeit, fprekenden

by plato van een toornverpelt der
hiedu: See ich, fegt ^{ij} met myn
fonder tegen den arm daer van
leende, t fermen in een boeck
fonder, toede ich (gelgel als)
eenig gepich in myn fonder,
dat van daer tot myn fect toe
indrong, allensken een vreed
ritfeling en een algemeene
fittolings door t diepste pit my-
ner beenderen fterende.

Ziet daer de natuer der hiedu.
Ed. fegbaeren feeren nae t leeren
algemeend! even, feg gaat feg
- ^{er} mee toe.

dispositie van de referenten niet
verderonder gezagen hebben) daer by
concurrerende, alle present van galan-
terien daer door benoemen wort, ende
de selve voor te veldens van trouwen
doen paburen. lançers: disponibilités
lib. s. disp. 22. deans quod ista libar-
ratio indicium sit promissionum
matrimonialium.

Sot confort van het ^{van} ~~van~~ geseden laet
men aen het beseyden oordeel
van h. w. d. A. 16. 17. of er groter
gemengsten der werelt weesen
can, als alleen syndes met
die ladderlycke segepfelen
te sepien.

Alle Dingen sijn ver-
faer, en gelijck een g. 26.
aerdooghtich, sijn (Dien-
stentij d'avin, sijn (L'homme, ne s'est
jamais repenti d'avoir fait la femme)
Godt dien t bereyde dat zij den men-
sche sijn, sijn het niet bereyde
dat zij de vrouwe maecte.

Wij sijn niet hoveling genoeg. 10.
A. 16. 17. Geen, en wel te kunnen
vlijen; hiem is het, dat evenwel
de waerheit, die stercken is al
de tijen in de trouwen, ons voor
de sijnooden doet spreken,
en seggen, dat een mensche
geen hart moet hebben, die een

Dag, soest Pocratus achen't is,
welkers besaem, nau't vergaek
van 't sippoppe. Liss, kinder was
als een kind beeld, soe moeten dan
somtijt de sonne lieden te maespor
als den sippulant in desen, welkers
diect noch in volles vaten swiert, en
wient natijer door geen ontsproet
is vermindt?

Comende tot Beraher proutie van
trouwe naef fier sij, dat de be-
scribentes haer met den sippulant
tot den Pastoor van Dijk om te
kondaven begeren seet en se den 16ten,
vermindt Moors, om een trouw^{ingh} te
te koop.

Dat geffectuert sijn' son gonneft,
indien den Pastoor de vrienden
niet hadde laten koop, die met
de waest, proprio autoritate,
in gnaemen, en den sippulant
van sijn' lippje beroofden, dat
maechte sijn' naef een raptis.

Debbende de gemelte vrienden te
gegeven dat de waest aldaar
brogften, met preallable permitt,
sijn' van sijde de De geeren broef-
sijntes, dat abijst bevonden is.

Wieromme oec gecorrigiert, en
straff en geammandert befoerden.

te worden weghalsen de D. Geenen
looft-offeren ook altoos in ge-
geest gelaten worden.

Als mede dat de bebriden in een
clooster tegen haer daniel en wille
opgehoort hebben.

Die de jure door h. d. Aetio. or-
donnantie ook weder aenftoords
op vige voeten hebben moeten
stellen.

Door welk fatael voortval den
broeder en br. v. l. d. die reits ver-

-vaardigst waer, aefter gebleven
is.

Rechtwijfens de beedigen declaratie
van Elias Ernst op den 20. 29. 30.
32. en 33. des Suppliants Calengier
en Simplex.

Van den Heer Smid Robertus Moors
in synis judiciele gedaene be-
kentnisse.

Dat geconfirmeert wordt noef

aanbevelen door Jannetons de Lonne
in hare gdaens fidele verklaringe.

Door Beertvrij Maens en Voetman Loo-
zner de la Haye en hinnen beëdigde
deposition.

Door mede over een komen Antfonthe
Gickin op den 20. 21. 30. 31. 32. en 33.
den des Suppliants calengier en
ompleij.

Als mede den heer Pastoor de
Jardin artio 22. in fine ad finem
van des Suppliants condem.

tot welke gereclameerde in een
geetogene condem ff beëdigde depo-
sition des Suppliants, carlsheyt
halten, in den confereert wordt.

Den Suppliant, hem gevegeffen so
vertrouwt en versoopt, wordt,
aengewesen gebedende, dat de
reksibente tot het voltrecken
van den trost geconstitueert
bevoert te worden naar alle gerechte
eender rechten, begeeft sig tot het
tweede punt in questie.

Hier in bestaende, dat den Suppliant

sonder enige forcen of geweld
gevendt, by wilsing en met toe-
stemminge der referibente op een
verleide plaats des na. gts. gedroeft
en haer geselschap gesonden heb-
bende, niet verstaen can werden
een baptis. begaem te hebben, ja
dat meer is, dat in desen niet
geen gedachten, eeniggen baptis
can werden gemaageneert.

Want wat belangt, dat den supple-
zant der referibente op haer instanz
steltich verpocht, op een verleide plaats
gedroeft heeft, om te vernachten ja
dat meer is, al hadde hij haer

tot sijnent laeten vernachten,
so is tot na. gts. in rechte on-
gehoort, dat het brengen in een
verleide plaats, of het vergaen
van sijnvestingh aen een mine-
marope, op haer ernstigh verbeel,
den galant tot misdact werdt
toegesekent.

Maer in tegendeel, soude hij voor
een bloet, en onverhandigh men-
te honden weeten, die een persoon
of dan sijfrouw, van sijn conve-
nientie sijnde, en soo daenigen
gebal. rest. is seerde.

Ende hangende hi nimmer bedde
gaen in een cerlijk huis - van
geeft het mede den gemelte sup-
plicant wijgepraen te godoogen
dat de verobente ijt jaer vyf-
wille nimmer forme naer de plaete
te begift sonder dat den sup-
plicant dur door eenige penals-
techt sonde inderreeren.

Het is waer dat onder de boegts-
geleerden werdt bet wist, ende by
sommige gefustineert, dat oock
een dyt of wech voeringe plaete
kan hebben. Soonsencomen de
dochten der schriftre spreken

misleidt lynde in de ontffeking-
sade bewiltot.

Maer sulde mitledensse en is niet
applicabel op het cas sijnsoet, daer
stet soe veel werthijgander doon-
menten, in desen overlegt, en
dentelich blick dat de bearmelte
delestante hem suppliant eenen
tydt sefter dan anderen secht naer
gegeuen, en met woorden en ver-
speck tot weder liecke gesalichheit
sulke dat sij selt de een-
lyghen van de i vrygaue en
betreugende oerhael van het
ganst werck is.

Blydt middags, daer het de
bedide deposede van Maria
Margriet voorten op den 3. en 6.
art. des. Supplicants calengier en
emphje.

Van haeren man Gaspar voorten
in sine fudiciele verklaringe.

Van Maria Coenen art. 9. 10. en 11.
haeren gedaene verklaringe.

En eyndelike het de bedide deposede
van Helena Coenen art. 1.

9. 10. 12. et 13. waer toe, beestatis
amore, delias.

Verder dat zy te vooren op de te-
stamenten. onsege gedaught en
ter werelde hadde.

3. Verwel. lre. de. test. de. mede. sulken
onder vinden, dat de voornaemde
testamenten uit de de negen en
twintig haeren adit, en die get
aen verstant noch konnighe
ontbreect; tamen liant amore
percitur, idem Fratribus et atonit
lorum dicitur bonens, meede
dyt eigen bevestiging op den sup-

voornemen, verlocgende hem dat
 hij haar op een verboden plaats wilde
 brengen en geleiden, om daer s'
 naechte te verblijven, oewel hij oeden
 heeft, en hij terwiltig mede gegaen
 is, en altes jaers volle licentiest
 genoten heeft, sonder oyt opgesloten
 te sijn geweest, of geintimideert.

Welk dat leere klaar is bleekende
 dat de beëdigde depositien van
 Baltus Coenen, Agnes Condeuwer
 des selts huysvrouwe, en Guillelm.
 Reymiers de la Paver op
 des supplianten, calongier en
 employe, gedaen.

Als mede ijt de beëdigde decla-
 ratie van Baltus Coenen arten
 19. et 20.

Jaes Ernst art. 2. van Conden
 op den 23. art. van Calongier en
 employe.

Ende authentic gelyken op
 den 19. art. des supplianten in-
 terrogatoire.

Tot de welke, en cas van
 leerpul, relaas.

En so moet mede. der gedogge
 schijpeltis om teget. leg. nunc. sed
 de raptis in welen. plaetse dij. la
 dis sprukt.

*Quod si dixerit mulierem dā
 dis verba cum promissione. non
 decet illam raptā, cum non
 interuenit violentia. et ideo
 non punitur poena. quibus legis
 quam communis et receptam
 die legatur. quoniam. canonicā
 legem. et de. auctoritate confirmat*

Indien de rechte om so danig

leggen. daer de dochter door. sin
 me. praetoria is mislydt. wat
 actie cāden. doet van partij
 aduers van. formoren. of geoben
 den. laste van den. supplicant
 die niet alleen. so danig. listig
 geden. daer de aensetogen rechts
 geleide van. mēden. niet heeft
 gebruycht. maar. selt van de
 refer. bente aengesocht. en. so
 lange. tēdt. tot. dese. sake. is. geper
 soniteert

Seckerlyk. geene. altoos. D. Aetb.
 heeren. dwyl. den. referent. een
 vrijwillig. minnare. heyt. mogen
 versel. scheypen. sonder. dat. daer

E. P. Sch. dat'eer wel is aengemercht
by Grooten ad Dist. by ^{Amie} ~~leer~~ S. 2.
minn. v. alwaer by. tegt.

Caeterum si misererem & libere mittere
= his finitibus per hanc hanc hanc hanc
spontanea voluntate, in alium
locum eum vivere. concelebrare
= Het. atque juvenis ibi eam volentem
retinuerit atque constipraverit
= rit, neque pena lapsus locum
fabet, neque illa eo nomine fisco
actio competit.

Afgegerende, daar toe veelte trofe-
=lycke reufts geleerden, Guitieros,
Salvatus, Grafeardus, Berceus,
Dijkhuis, ^{en} ~~Salvatus~~ en vofftydes anderen.

Gelyk ook van het selve gevoelen
is ant. Mattheüs in syn Tractaat
de criminib. lib. 90. cap. 9. num. 8.

En zoo mede Breiwer, in syn boec
de Connib. lib. 2. cap. 22. nimm: 36.
alwaer hij de voornoemde en
voor verjaarde passagie van
Groenweghen confirmeert, en
met dese woorden daer bij zegt.

=dratore filii, juxta leg. timo:
de raptu actianem ei motam esse,
qui auctoritatem parentum dūtes-
simam, oratorumque, miptius ab-
stentium sapientem puellam, mox
stranam loca comitatus fuit, atque
facile, et sponte cedentem amoris,
Abpravit.

Stillende niet bij iemand in het
 addegerinschje, veel minder de rechte-
 ten genoeg zijnde, beweten wer-
 den enige pedictie bij den sup-
 pliant, in de requirade van
 de voornoemde retribente, ge-
 bleegt te syn.

Den advocaat van partijaders
 sal mogelijk dese sake een gater-
 lycke verwe trachten te geven, op
 een prosuppost van dispariteet,
 ten aensien, de retribente, meerder
 middelen dan den suppleet heeft.

Naer wie en weet niet de Acht d.
 geuen, dat men de middelen in
 cas van hiuechich op geen goet-
 secht en weet?

Behalven dat den suppliant een
 coepman zijnde, die syn nego-
 tie in de hantering grondig ver-
 staet, capabel is om goede win-
 ninge daer mede te doen.